

Bryssel, 26. kesäkuuta 2026
(OR. en, de)

10642/26
ADD 1 REV 2

Toimielinten välinen asia:
2024/0319 (COD)

CODEC 1202
AGRI 505
AGRIORG 80
AGRIFIN 122
AGRILEG 161

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa (ensimmäinen käsittely) <ul style="list-style-type: none">– Säädöksen hyväksyminen– Lausumat

Saksa on pyytänyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

Saksa pidättyy äänestämästä ehdotuksesta asetukseksi asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa, sellaisena kuin se on 5. maaliskuuta 2026 tehdyn kolmikantaneuvottelujen kompromissiratkaisun jälkeen.

Saksa kannattaa ehdotuksen tavoitetta vahvistaa viljelijöiden asemaa. Yleisesti ottaen se ei kuitenkaan ole vakuuttunut siitä, että suunnitellut välineet ovat tarkoituksenmukaisia tämän tavoitteen saavuttamiseksi tehokkaasti. Saksa suhtautuu erittäin kriittisesti erityisesti ehdotuksen aiheuttamaan byrokratian lisääntymiseen sekä laajoihin ja kalliisiin siirtymätoimiin. Saksan keskeisenä tavoitteena on vähentää tarpeetonta byrokratiaa ja välttää tarpeettomia kustannuksia taloudelle. Erityisesti lihaa koskevien suojattujen nimitysten käyttöönotto vaikuttaa Saksan elintarviketeollisuuteen muuta Eurooppaa enemmän, eikä Saksa katso, että asiaa tarvitsee säännellä.

Tätä taustaa vasten Saksa ei voi hyväksyä ehdotusta. Samalla se toteaa, että kolmikantaneuvotteluissa on saatu aikaan merkittäviä mukautuksia. Jäsenvaltioilla on mahdollisuus poiketa velvoitteesta tehdä kirjallisia sopimuksia, joilla on tietty vähimmäisisältö. Vaikka maitoalaa koskeva poikkeus on rajallinen, se kattaa olennaiset seikat.

Puheenjohtajavaltio yritti myös puolustaa neuvoston kantaa lihaa koskevien suojattujen nimitysten osalta: ilmaisia, joita käytetään Saksan markkinoilla laajalti liha-alan ulkopuolella (kuten Burger, Wurst ja Schnitzel), voidaan edelleen käyttää vapaasti, kala-alan ilmaiset säilyvät muuttumattomina ja siirtymä- ja loppuunmyyntiajat ovat pitkät.

Latvia on pyytänyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

Latvia äänestää ehdotusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa (jäljempänä 'ehdotus') vastaan.

Ehdotuksen käsittelyn aikana Latvia on johdonmukaisesti pysynyt kannassaan, jonka mukaan kaikista ehdotuksista, joilla pyritään vahvistamaan tuottajien asemaa toimitusketjussa, on oltava todellista ja konkreettista hyötyä tuottajille.

Sopimussuhteiden osalta ja Latvian maatalousalan näkemysten huomioon ottamiseksi Latvia katsoo, että pakollisten kirjallisten sopimusten edellyttämistä koskevan päätöksen olisi pysyttävä jäsenvaltioiden harkintavallassa sen sijaan, että se asetettaisiin pakolliseksi velvoitteeksi.

Latvia esittää seuraavat perustelut ehdotusta vastaan äänestämislle:

- 1) Katsomme, että yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen sopimuksia ja sopimussuhteita koskevat säännökset olisi säilytettävä ennallaan ja että pakollisten kirjallisten sopimusten ja sovittelumeکانismien käyttöönotto olisi jätettävä jäsenvaltioiden harkintavaltaan. Latvia vastustaa erityisesti 148 artiklaan sisältyviä sopimuksia koskevia säännöksiä, koska siinä ei anneta jäsenvaltioille mahdollisuutta päättää, että sopimusten ei pitäisi olla pakollisia maitoalalla.
- 2) Latvia ei myöskään voi kannattaa poikkeamista neuvoston valtuutuksesta, mitä tulee sovittelumeکانismiin ja tarjonnan vähimmäiskynnysarvon alentamiseen 20 000 eurosta 10 000 euroon.

Alankomaat on pyytänyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

Alankomaat on tyytyväinen saavutettuun yhteisymmärrykseen ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa. Sopimussuhteita koskevat uudet säännöt ja muut säännökset vahvistavat viljelijöiden neuvotteluasemaa. Alankomaat on tukenut tätä tavoitetta aktiivisesti koko päätöksentekoprosessin ajan. Tässä prosessissa tasapuolisten toimintaedellytysten ja laajan soveltamisen varmistaminen kaikkialla EU:ssa oli ratkaisevan tärkeää yhden Euroopan yhden markkinat -tavoitteen saavuttamiseksi.

Alankomaat ei kuitenkaan voi sekä menettelyllisistä että sisällöllisistä syistä kannattaa lihaan liittyvien ilmaisujen käyttöä koskevien rajoitusten ja viljeltyyn lihaan liittyviä mahdollisuuksia koskevien rajoitusten lisäämistä viime hetkellä. Nämä rajoitukset eivät lisää selkeyttä kuluttajien kannalta ja aiheuttavat tarpeetonta sääntelytaakkaa elinkeinoelämälle. Lisäksi ne haittaavat uusien ja hybridituotteiden kehittämistä ja vähentävät innovointia ja yksityisiä investointeja, jotka ovat keskeisiä tekijöitä Euroopan maatalous- ja elintarvikejärjestelmän tulevan ansiokyvyn vahvistamisessa. Näin ollen tämä on vastoin Draghin raportin suosituksia parantaa EU:n tulevaa maailmanlaajuista kilpailukykyä.

Vaikka ehdotettu asetus edistää viljelijän asemaa ketjussa, Alankomaat ei voi tukea neuvoston, Euroopan komission ja Euroopan komission saavuttamaa kompromissia ehdotuksesta asetukseksi asetusten (EU) N:o 1308/2013, (EU) 2021/2115 ja (EU) 2021/2116 muuttamisesta viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa, kun otetaan huomioon varauksellinen suhtautuminen edellä mainittuihin rajoituksiin.

Itävalta on pyytännyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

Itävalta on jatkuvasti toiminut rakentavalla tavalla toteuttamiskelpoisten säännösten aikaansaamiseksi viljelijöiden aseman vahvistamiseksi elintarvikeketjussa.

Keskusteluissa seuraavat seikat olivat ja ovat erityisen tärkeitä Itävallalle:

- poikkeukset velvollisuuteen tehdä maataloustuotteiden toimittamista koskevia kirjallisia sopimuksia erityisesti maitoalalla;
- kilpailulainsäädännön asianmukainen eriyttäminen hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden ja muiden kuin hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden tai muiden rakenteiden välillä.

Poikkeukset velvollisuudesta tehdä maataloustuotteiden toimittamista koskevia kirjallisia sopimuksia erityisesti maitoalalla

Yhteistä markkinajärjestelyä (YMJ) koskevan asetuksen (EU) N:o **1308/2013 (148 ja 168 artikla)** mukaan **jäsenvaltiot** voivat **tällä hetkellä päättää toissijaisuusperiaatteen** mukaisesti, vaativatko ne **kirjallisia sopimuksia** toimituksista ensiostajille, ja osuuskuntiin sovelletaan poikkeusta tästä vaatimuksesta.

Itävallassa ei tällä hetkellä vaadita kirjallisia sopimuksia. Markkinajärjestelylakiin perustuvassa tuottajien toimintaedellytyksiä koskevassa kansallisessa säädöksessä säädetään kuitenkin, että raakamaidon tai maataloustuotteiden toimittaja voi vaatia sopimusta. Maidon toimittamista koskevat kirjalliset sopimukset ovat jo yleinen käytäntö Itävallassa, mutta niiden ei tarvitse olla tarkalleen YMJ:n säännösten mukaisia.

Tässä **YMJ:n uudistamista** koskevassa ehdotuksessa tehdään **perustavanlaatuisia muutoksia sopimussuhteisiin:**

kaikista maataloustuotteiden **toimituksista vaaditaan** nyt kirjallinen **sopimus** ja maitoalalla raakamaidon lisäksi myös kaikkien maitotuotteiden toimituksista.

Osuuskunnille myönnettäviin **poikkeuksiin** sovelletaan **lisäehtoja** (mm. läpinäkyvät ja demokraattiset menetelmät hintojen vahvistamiseksi etukäteen, ottaen huomioon vaikutus viljelijöiden palkkioihin ja maksuajat ja -menettelyt), jotka aiheuttavat **oikeudellista epävarmuutta**.

Yli 12 kuukauden (**maitoalalla 6 kuukautta**) mittaisia sopimuksia koskee **uusi tarkistuslauseke**, joka antaa toimittajalle yksipuolisen mahdollisuuden irtisanoa toimitussopimus milloin tahansa. Tähän saakka YMJ:ssä on ollut tavoitteena määrätä vähintään kuuden kuukauden mittaisista toimitussopimuksista, mutta nyt on olemassa **vaara**, että **tarjotaan** ennemminkin lyhyempikestoisia sopimuksia. Tämä koskee erityisesti maitoalaa.

Tiettyjä **tuotteita** tai **sopimusten osia** koskevat **poikkeukset** ovat edelleen mahdollisia, mutta niistä on säädettävä kansallisella tasolla, jolloin niistä aiheutuu vastaava byrokraattinen taakka.

Vaarana on, että nyt tarjotaan vain enemmän **lyhytkestoisia toimitussopimuksia** tai että syrjäisillä alueilla toimivien pienempien toimittajien on vielä vaikeampaa löytää ostajia. Tämä ei muuta markkinaolosuhteita. Tällä hetkellä maitomäärän kasvu EU:ssa aiheuttaa vastaavaa painetta tuottajahintoihin.

Kilpailuoikeuden poikkeusten laajentaminen koskemaan muita kuin hyväksytyjä tuottajaorganisaatioita ja muita rakenteita

SEUT 101 artiklan 1 kohdasta poiketen asetuksen (EU) N:o 1308/2013 152 artiklan 1 kohdan mukaisesti hyväksytyt tuottajaorganisaatiot ovat **tähän asti** voineet suunnitella tuotantoa, optimoida tuotantokustannuksia, markkinoida tuotantoa sekä neuvotella maataloustuotteiden toimittamista koskevia sopimuksia jäsentensä puolesta niiden kokonaistuotannon tai tuotannon osan osalta.

Tulevaisuudessa nämä poikkeukset kilpailulainsäädännöstä **laajennetaan** koskemaan **muita kuin hyväksytyjä tuottajaorganisaatioita, osuuskuntia tai muuta vastaavaa kansallisessa lainsäädännössä tunnustettua oikeudellista muotoa**, joka on pyytänyt hyväksyntää ja jota jäsenvaltio ei ole vielä hyväksynyt tuottajaorganisaatioksi, edellyttäen, että se täyttää YMJ-asetuksen 152 artiklan 1 kohdassa ja 154 artiklassa säädetyt vaatimukset.

Tällaiseen tuottajaorganisaatioon voidaan **soveltaa** tätä poikkeusta YMJ-asetuksen 154 artiklan 4 kohdan a alakohdassa säädetyin määräajan kuluessa tai, jos jäsenvaltio ei ole tehnyt hyväksymishakemusta koskevaa päätöstä kyseisen määräajan loppuun mennessä, **viiden vuoden ajan hyväksymishakemuksen jättämispäivästä**, paitsi jos asianomainen jäsenvaltio on päättänyt kieltäytyä hyväksymästä sitä.

Tästä on odotettavissa seuraavanlaisia etukäteisvaikutuksia:

- Uusien tahojen lisääminen on vastoin käynnissä olevia yksinkertaistamispyrkimyksiä – tarkastusten määrän odotetaan kasvavan, minkä voidaan odottaa lisäävän hallinnollista taakkaa.
- Lisäksi mahdollisesti vuosia vireillä olevat menettelyt luovat oikeudellista epävarmuutta, mikä aiheuttaa merkittävän riskin vakavien kilpailuoikeudellisten seuraamusten määräämisestä jälkikäteen tehtävissä päätöksissä, jos hyväksymistä koskevat edellytykset eivät täyty.
- Jäsenvaltioiden välillä voi syntyä yhä suurempia eroja hyväksymismenettelyjen aikataulusta säädetyin viiden vuoden ajanjakson sisällä.
- Lisäksi on otettu käyttöön täysin uusi hyväksymismenettely (tällä hetkellä: ennakkotarkastus, tulevaisuudessa: jälkikäteistarkastus).
- Edellä mainittujen seikkojen lisäksi uusi säännös **heikentää nykyistä hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden järjestelmää: jo hyväksytyille tuottajaorganisaatioille aiheutuvat hyödyt kutistuvat.**

Itävalta **katsoo**, että **nykyinen hyväksymisjärjestelmä on selkeästi parempi erityisesti jo hyväksytyjen tuottajaorganisaatioiden etujen turvaamiseksi**. Lisäksi kaikilla muilla kuin hyväksytyillä tuottajaorganisaatioilla, osuuskunnilla ja muilla rakenteilla on jo tällä hetkellä mahdollisuus tulla hyväksytyiksi tuottajaorganisaatioiksi ja siten hyötyä kilpailulainsäädännön poikkeuksista.

Päätelmä:

Itävalta katsoo edelleen, että näitä seikkoja on mahdollista tarkastella tarkemmin, ja pyytää Euroopan komissiota **arvioimaan ehdotettuja muutoksia kohtuullisen ajan kuluessa**.

Itävalta **ei** kuitenkaan **vastusta** saavutettua kompromissia **ja hyväksyy** sen.

Komissio on pyytänyt, että neuvoston pöytäkirjaan merkitään seuraava lausuma:

Komissio on ilmoittanut, että julkisia hankintoja koskevia EU:n sääntöjä tarkistetaan vuoden 2026 toisella neljänneksellä. Tämän tarkoituksena on mahdollistaa kestävyyttä, resilienssiä ja eurooppalaisuutta suosivien kriteerien käyttö hankinnoissa ja helpottaa sitä.

Komissio aikoo tarkastella sitä, miten julkisilla hankinnoilla voidaan tukea kestävyystavoitteita ja suosia eurooppalaisuutta noudattaen samalla sisämarkkinasääntöjä ja kansainvälisiä velvoitteita. Näillä tavoitteilla tuetaan myös EU:n elintarvikepolitiikkaa ja sellaisia tuotteita, jotka ovat peräisin pientiloilta, jotka tuotetaan paikallisesti ja joiden toimitusketjut ovat lyhyet.